

van zonde, ge-

de WERELD
g dan hetgeen
i onder „over-
i genspreuk en
i mond gestopt,
i dt gemaakt.

i, als hier ge-
naal beteekent
onscientie zich
t. Dat zij ten-
genspraak en
komt. In een
hem kan men
ft van een zich
en is vragen
ie „wijsheid”
an Gods Geest
i. Teruggeno-
gevangene van-
is, ons zoover
dat zulk een
enhandig onze
n. In plaats
o Heer, aan U
kwaad, dat in
a ernstig over-
navig weg.

bedoeld als de
n van de kerk.
God alzo lief
en Zoon ge-
die groote we-
Hij, straks in
n in zijn ver-
de geheele we-
iken, hen doo-
e Zoons, en des
het Woord der
oord overtuigd
in zooveel als

veede, zulk een
iet met ons te-
heeft niet twee
: één voor het
heid, en een
ods o p e n e n
en, Hij wil, dat
hooren, als Hij
redevoeringen
enbare samen-
erk, en die van
vermaand. Zou-
n Hem hebben
zonde-thema.

oogenblik ver-
de ons leest in
ade doorklinkt.

aradoxaal Para-
ds. Paradoxaal,
bruikt, wil zeg-
wij het anders
leesch. Maar
in 't woord, wil
de Hoogere, de
in is de Tweede
tegendeel: Hij
die 't gewicht
wicht, en daar-
Golgotha, ver-
kleinwoord zou
thigheden gaat,
fraks de genade
den in het lof-
l meldt, — dat
st de genade-
de formuleering
dien lasteraar?

nieuw te lezen:
ste, gij spreket
k dat antwoord.
Het antwoord

den naar den

baasd te kij-
gedoopten zich
nisme en per-
at zij den Para-
gen de wet van
en wilt gij het
ten, die ons be-
ngschikken naar
die NIET Zon-
t de ellende niet
edikt door Gods
semt.

de kent op Pink-
k, en voor het

intieme binnenkamerleven van haar kinderen, slechts één verlangen: dat het humanisme en het personalisme worde doorbroken; dat de gereformeerde zondebelijdenis worde gehandhaafd, onverzwakt, en onverminderd. Dat ook de kerk zich niet vergrijpe aan de heiligheid van onzen Tweeden Paracleet, door te zeggen, gelijk in feite gezegd wordt: breek ons de kracht van artikel 31 van de Kerkenordening, en laat de grens der zelfbesnijding vallen, daar, waar een synode heeft gesproken en beslist, voor ons: het is zoo makkelijk.

De Pinksterdag is in geding, ook in het openbaar pleidooi van vrijmaking tegen synodocratie. En wie aan zulk een getuigenis zich stoot, die lijdt aan een gezichtsvervalsing, die bedroevend is. Zijn pinksterprediking is plitistisch-elektisch-privé geworden.

Doch onze Tweede Paracleet bekeere ons van onze kwade neiging, om Hem zoo „vreemd” te vinden, zoo „paradoxaal”. Hij is de Wijsheid en de Waarheid. En de Eerste Paracleet, uit wien Hij alles neemt, die is de Weg, de Waarheid en het Leven, juist als Hij zóó zich voortzet in den Tweeden, en in Hem wederkomt. Weeskinderen laat men ongewaarschuwd.

Kinderen niet. Welnu, Hij laat ons geen wezen. Hij komt met 't heilzaam kouterzwaard eener recht-zinnige ellende-prediking tot ons terug in onzen Tweeden Paracleet. K. S.

KERKELUK LEVEN

ZELFSTANDIG OPTREDEN IN DE POLITIEK?

VI.

We zouden eenige concretiseering geven aan onze klacht, dat misschien wel het duidelijkst symptoom, dat de leiding der A.R. Partij niet west, wat er in de principieele worsteling van leden der Partij zelf al jaren lang te koop is, of anders zich principieel van ons afwendt, hierin gelegen is, dat zij een man als den jongeren hoogleraar Diepenhorst op ons afstuurt met een handleiding voor A.R. Studieclubs.

Let wel: ik spreek hier over de leiding der Partij. Versta ik haar wel, dan wil zij zooveel mogelijk de breuk, die de kerkleiders hebben geslagen, verhinderen door te werken in de politiek. Bij elkaar blijven. Elkaar geen roode lappen voor de oogen houden. Zachtjes aan. Laat die kerk wat excessief en exclusief tobben, misschien wel een beetje modderen, of zelfs ook wel eens wat doorslaan, maar: houd de zaak bijeen. Ben ik onbillijk, als ik deze mentaliteit haar toedicht? Ik vrees van neen.

Ze zal dan ook bijvoorbeeld niet aan ons een handleiding voor studieclubs te schrijven opdragen. Stel, dat we het zouden kunnen. Maar ik neem aan, dat ze ook niet iemand daartoe opdracht geven zal, van wien zij bij voorbaat weet, dat hij ons afstoot. Door zijn leer, wel te verstaan.

Juist dit feit voor oogen houdende, achten wij het een teken van het niet-verstaan der concrete principieele situatie, als zij zoo maar weer om een handleiding voor jongeren aanklopt bij de V.U., en dan juist een hoogleraar vindt, van wien bekend is, dat hij niet met de Wijsbegeerte der Wetsidee meegaat, maar tot „de andere groep” behoort. De andere groep maakt zich wijs, dat zij gematigd is. Alsof „gematigd-zijn” ware: Kuyper eeren.

Men versta ons wel: wij hebben tegen de Wijsbegeerte der Wetsidee óók onze bezwaren. We hebben dat, ook vóór het schisma, herhaaldelijk gezegd, en het op bepaalde punten ook concreet doen worden. Al hebben we haar herauten ook verdedigd tegen de onwaardige en ondoordachte aanvallen van dr H. H. Kuyper en dr Hepp, dat neemt ons bezwaar niet weg. Maar daarmee ontkennen we geenszins, dat in bepaalde vragen, en dan wel van principieele fundeering, we deze Wijsbegeerte dichter bij Kuyper zien staan, dan b.v. den hoogleraar mr I. A. Diepenhorst. We vinden juist heel veel van onze concrete bezwaren tegen die Wijsbegeerte der Wetsidee (der hoogleraren Dooyeweerd-Vollenhoven) terug in onze critiek op Kuyper's eigen gedachtenschat.

Maar goed, die Wijsbegeerte der Wetsidee wordt aan de V.U. vrijwel genegeerd. Vergaderingen kan men bijwonen, waar over haar problemen gehandeld wordt, doch haar probleemstelling niet eens genoemd wordt.

Is dat negeren wijs? We gelooven het niet.

Maar is het waar, dat men aan „eenzijdigheid” ontkomen is, als men nu aan de partij, die háár negeert, het woord geeft, in de meening, dat men daarmee de gematigde groep laat spreken? En het juiste midden houdt?

Ons antwoord is ontkennend. Want de groep, die Vollenhoven-Dooyeweerd negeert, zooals ze 't ons te doen placht (in de argumentatie), is zelf allerminst gematigd. Ze is beziel van een geest, waarin wij een koppig verzet tegen een principieele binding behuist, welke den wetenschappelijken arbeid te zeer belast, en de samenwerking met anderen in al te enge boeien slaat.

Over heel de linie is dit tegenwoordig zoo. De menschen denken vaak, dat, toen men ons met behulp van kerkelijke manipulaties wegwerkte, het daarbij alleen ging om een kerkelijke leerformule der onderstelde wedergeboorte en om een beetje „gepeuter” inzake de Kerkorde. Maar ze weten niet, dat het ging over heel onzen reformatorischen arbeid, al is van de vijandschap daártegen geen woord te vinden in de officiële stukken. Nauwelijks waren we uitgeworpen, of in den almanak van de Kamper synodocratische studenten verdween uit de lijst der te raadplegen boeken elk studieboek van Greijdanus en Schilder. Van wat Schilder inzake de gemeene-gratie zei, ook in zijn laatste Oudestraat-rectorale-rede, is nooit een woord weerlegd; maar nauwelijks was hij weggevoerd, of de jonge Diepenhorst moest van hetzelfde spreekgestoelte, als waarvan die rectorale oratie was uitgesproken tot de „gezuiverde” (!) Oudestraat-gemeenschap komen spreken over „de gemeene gratie”. Kuyper is gered. Men ziet niet, dat en passant de Dordtsche Leerragels — zie hieronder — onder de tafel gewerkt zijn meteen. Kuyper is gered, dezelfde Kuyper, over wien Ridderbos Sr artikelen schreef, blijkbaar tegen zijn collega Schilder in, in het Geref. Theol. Tijdschrift, artikelen, die den Heraut-redacteur dr H. H. Kuyper lieten danken, dat hier nu eens medicijn werd gereikt tegen de „klein-zielige” critiek op Abraham Kuyper; hoewel de critiek niet anders deed, dan een vervolg geven op openbare gesprekken die tevoren, om ende bij 1905, in het openbaar gehouden waren terzake van de Encyclopaedie van Kuyper, en waarop Kuyper nooit geantwoord had, tenzij dan met een hooghartig: u is nominalist, we kunnen dus niet praten. Precies zoo gaat het met de pluriformiteit der kerk: nauwelijks is het tweetal Greijdanus-Schilder, dat tegen Kuyper's pluriformiteitsconstructie bezwaren inbracht, weggevoerd, of het regent weer lustig pluriformiteitsartikelen, zonder dat van de contra-argumenten iets meer gezegd wordt dan dat ze „fanatiek” zijn, och arme. Heel de geest is in de kringen, die we hier op 't oog hebben: zoo haastig mogelijk alles weg-werken wat die twee razende Rolanden Greijdanus-Schilder hebben geleerd. De term razende Roland is ontleend aan correspondentie van een hoogleraar inzake het nationaal-socialisme.

Welnu, laat ons de razende Rolands van Dordrecht eens confronteren met den jongeren Diepenhorst. Hij schrijft (Hist.-Cr. Bijdr. tot de leer v. e. Chr. Staat, 625):

„Daar nu de Heere besloot het leven op aarde te sparen en Hij algeheel ondergang wenschte te verhoeden, zoo bewaarde datgene, wat Hij daartoe schonk door de eeuwen heen, het algemeen mensche-lij k karakter, was het ook voor feitelijk en zelfs voorleerstelligen uitbouw zonder bijzondere nieuwe openbaring vatbaar. Men kon aldus een bevredigende staatsinrichting, alsmede een niet on-verdienstelijke rechtsbeschouwing ontwerpen, welke met God en zijn ordnantien niet re- kent verder, dan dat zij Hem uit een algemeene open- baring kent, terwijl zij wellicht onbewust een vleugje herinnering aan bijzondere, indertijd tot alle men- schen uitgegane openbaring behouden heeft. Van een natuurrecht mag derhalve in zooverre sprake zijn, als de gaven Gods aan de geheele menscheheid zekere rechtsbekwaamheid schenken, waar tegenover staat, dat alleen bij rijker licht, geschonken in het Woord, mogelijk is de ge- rechtigheid in haar wáre beteekenis te vatten. Een natuurrecht bij wijze van hoogsten maatstaf, een volkomen recht gelijk de Romeinen dit kenden; een natuurrecht als weliswaar niet het hoogste maar toch onberispelijk recht, gelijk de roomsch-katholieken dit ontwikkelden; een natuurrecht als geheel van God losstaand, zelfstandig rederecht, gelijk geleerden in latere eeuwen het ontvouwden — al deze opvattingen zijn onhoudbaar. Er blijft slechts over een al- ge meen, hier zuiverder, ginds troebeler rechts- be w u s t z i j n, kennis van het leven in zijn alge- meene, door God geschonken vormen en van de juri- dische aankleding der laatste, vaardigheid zelfs om weidsche stelsels te ontwikkelen, maar onvermogen om ten aanzien van de groote vragen genoegzame op- heldering te verschaffen”.

Prof. Veenhof heeft precies ditzelfde citaat voor- gelezen in de bijeenkomst, onlangs, te Utrecht. Het is sprekend genoeg. En wat Diepenhorst's jongste Handleiding betreft, ook daarvan geven we eenige sprokkelingen. We lezen daar nog al veel over het „algemeen-mensche-lij k e”. Bijvoorbeeld:

Aan den eenen kant ging Kuyper telkens uit van het- geen hij naar luid van den Bijbel volstrekt bindend achtte, om aan den anderen kant(!) telkenmale het algemeen mensche-lij k e van recht en staat in het licht te stellen (12, vgl. andere plaatsen).

Het algemeen-mensche-lij k e. Niet opgevat in den zin van het bloot-natuurlijke, kreaatuurlijke, doch uitge- dijd tot constructies, ook van principieelen bouw, in „recht” (!) en „staat”. Natuur-recht: je kunt er zóó maar de U.N.O. mee binnenstappen, verwelkomd ook.

Nu de antithese:

Eenerzijds leerde hij daarom in scherp vorm de antithese, ... Aan den anderen kant wenschte hij ech- ter uit den politieken strijd zooveel mogelijk confes- sionele, de linkerzijde in opstand brengende elementen (!) te VERWIJDEREN.

Dan de „toepasselijkheid” (!) van Ge- nesis 6:9 (de plicht voor de overheid). We lezen:

Over de bepaling van den onmiddellijken zin der woor- den beslist de exegese, over de al dan niet toepasselijkheid in het huidige leven dient MEDE de rechts-WETENSCHAP te worden geraad- pleegd.

Ik dacht, dat het geloof hier alleen de Schrift zelf liet beslissen. Gelijk ze verstaan is door de con- fessie, b.v. van de Dordtsche Leerragels.

Vervolgens over wat Schriftuurlijk is. Hepp heeft zijn beruchte Credo-artikelen in den be- zettingstijd — een man, die tegenwoordig te velde trekt tegen ons, noemde die artikelen eens verraad — opgebouwd met de leer van een scherpe onderschei- ding tusschen „o o r s p r o n k e l i j k e” en „a f g e - l e i d e” beginselen, om zoo te komen tot de theorie dat b.v. de strijd van „De Reformatie” tegen de duit- sche totalitaire gelijkschakeling overdreven was, en dat „zwijgen” vaak de hoogste kracht was in bezet- tingstijd. Diepenhorst zegt thans ongeveer hetzelfde, maar dan afgezien van die Duitschers (alsof daarmee verhinderd is, dat men een volgenden keer toch weer redeneert à la Hepp):

Vele bezwaren (!) zijn voorts te ondervangen (!) door (!) het maken van een onderscheid tusschen wat Schriftuurlijk is IN ENGER EN IN RUIMER ZIN, of door het spreken over oorspronkelijke en af- geleide beginselen..... De Schrift biedt soms wel, soms geen grondbeginselen, maar alleen een nadere uitwer- king. Maar wie zich in het laatste geval zet tot deze nadere uitwerking, is niet geheel vrij in zijn doen..... Het is dus noodig te komen tot een toepassing der grondwaarheden aan de behoeften (!) van den dag..... Men loochene evenmin de aanwezigheid van STRAK- KER OF LOSSER banden (vgl. de farizeeische onderscheiding van lichtere en zwaardere zonde, of het synodocratische gereedeneer over een groot en een klein „tenzij” in de K.O., artikel 31, Ridderbos Sr., K. S.).

De antithese behoeft zich niet overal te openbaren. Bepaalde levensgebieden (!) kunnen een tijdlang (!) behooren tot de dusgeheten NEUTRALE ZONE..... Er zijn breede strooken (!), waar het beginsel zich niet aanstonds gelden laat.....

En nu de klap op den vuurpijl:

Ook behoort scherp te worden onderscheiden tusschen het kerkelijke en het staatkundige leven, temeer daar in de kerk, die heilsinstelling is (daar gaat een hoog- leeraar van de V.U. overstag, en definieert de kerk zoo- als Luther het deed tegenover Calvin, K. S.), iets geheel nieuws leeft dat door Christus' verzoeningswerk tot stand gebracht werd, terwijl men in den staat NIET MET EEN UIT CHRISTUS GEBOREN LEVENSVÉR- BAND van doen heeft.

Dit laatste gelooven we ook. Maar dat we daarin met den schrijver toch niet overeenstemmen, is dui- delijk. Dat de staat niet opkomt uit Christus, noch uit „de gemeene gratie”, gelooven ook wij. Hetzelfde geldt van het gezin, de maatschappij. Maar of de staat door Christus moet geregeerd worden (zoover het aan ons staat), dat is weer een andere vraag. En te dien aanzien zijn volgende uitspraken de moeite van het onthouden waard:

..... (er) moet gewaarschuwd worden tegen over- spanning van „het geestelijke” (wat is dat? K. S.).

Welk een vacuum zich onder dit schijnbaar nuch- tere woord laat toedekken en — verbergen, leert de volgende uitspraak, die Hitler prachtig en Niemöller evenals onze doorgemartelden van Dachau verraad zouden noemen:

„Zij (de kerk) haalt haar autoriteit neer, zij ver- zuimt haar eigenlijke taak, de prediking van het Evan- gelie en de oefening van de gemeenschap der heiligen, wanneer zij INGAAT OP DE KWESTIES VAN DEN DAG”.

Dat schrijft me daar een hoogleraar der V.U., nauwelijks een paar jaar ná de bezetting. We kunnen den Heer J. Schouten met deze handleiding niet felici- teeren. We zijn ook bang voor het applaus, dat dr Dijk uitlokt, als hij op zijn bondsdag maar even den naam Jan Schouten noemt, terwijl hij straks met Die- penhorst achter Jan Schouten aantrekt, om Kuyper's levenswerk met zulke zinnettes te ondergraven, tot in de Kerk toe (de Kamper aula).

En wat een redeneering wordt gevolgd om dit franis te „bewijzen”. De kerk kan, aldus mr Diepen- horst, het Indonesische vraagstuk niet „o p l o s s e n”. Heeft soms de A.R. partij het wel gekund? Maar het „oplossen” van een vraagstuk is toch wat anders dan het weer zuiver stellen ervan? Artikel 36 sprak andere taal, tegen revolutionairen, die politiek de or- de onderstoven keerden. Had dat artikel de geesten beheerscht, inzake Indië zou anders zijn gesproken. Maar de kerkelijke figuren (bif de synodocraten, de zendingsmensen) die redeneerden à la Diepen- horst (en ook op den Bondsdag der synodocratische meijjes van 1946), leven hier niet uit de belijdenis. Diepenhorst wil het „gezag” der kerk even veilig stellen: ze boet haar „gezag” in, als zij politieke be-

ginselen spreekt. We vragen: welk gezag? Het hare niet, het geestelijke. Dat geeft zij prijs, als zij naar dezen adviseur luistert, zich verre houdende van de dingen-van-den-dag.

Wij noemden artikel 36; wij willen ook de Dordtsche Leerregels doen spreken. Want deze hebben reeds lang geleden den droom verstoord, waarmee deze schrijver den geest onzer jongeren weer komt infecteeren, als hij schrijft:

„De erkenning over en weer (!) van de waarde van den godsdienst haalt weinig uit, het geloof in één God, dat ook onder niet-kerkelijken en zelfs onder heidenen zou worden gevonden, is daarentegen een overeenstemming (!) in overtuiging (!), welke niet alleen leiden kan tot een zekere verdraagzaamheid, maar die tevens de algemeen menschelijke (!) rechtsbeseffen verankert (!) in het bestaan van een levend Albestuurder”.

En, al vlecht de schrijver herhaalde adhaesiebetuigingen aan de antithese-gedachte in zijn betoog in, toch komt, nog wel in de „practische samenvatting” van zijn betoog, als conclusie dit voor den dag:

„Integendeel, behoort men alsdan (wanneer? K. S.) niet naar denkbeeldige scheidslijnen (tusschen rechts en links, K. S.) te zoeken (dat mag nooit, K. S.) DOCH (wat een tegenstelling, K. S.) zich op een gemeenschappelijke grondslag (tusschen rechts en links dus, K. S.) te plaatsen”.

Die „gemeenschappelijke grondslag” IS er dus, als puntje bij paaltje komt. Wij zien nu wat al die sympathiebetuigingen met de antithese-gedachte waard zijn geweest.

En omdat we geen ruimte meer hebben, willen we volgende week eens nagaan waarom dit alles luidt aan een de facto negeren van de gereformeerde belijdenis. Ieder voelt: het wordt hier meenens. K. S.

CORRECTIES.

In ons vorig nummer, bl. 253, kolom 1, regel 10 v.o. staat: en eigenlijke, Lees: het eigenlijke.

Zelfde bl., kolom 2, regel 10 v.o. staat: „een ander schrijver”. Lees: een of ander schrijver. K. S.

DE JONGSTE SCHORSING.

Ziehier de gronden voor de jongste schorsing:

„De classis Bolsward, in vergadering bijeen op Woensdag 23 April 1947, gehoord hebbend de mondelinge verklaring van ds C. v. d. Waal te Pingjum, dat hij niet kan instemmen met, noch zich conformeren aan de leerstellige uitspraken en de kerkrechtelijke beslissingen van de synode, overwegende, dat hij daarmede zijn belofte, afgelegd bij het ondertekeningsformulier, n.l.: dat hij zich zou onderwerpen aan het oordeel der meerdere vergaderingen, verbroken heeft; besluit ds van der Waal voor den tijd van drie maanden te schorsen in zijn ambt als dienaar des Woords, opdat hij zich alsnog bezinne en zich onderwerpe aan het oordeel der classis. En voorts: hiervan mededeeling te doen aan ds van der Waal, aan den kerkeraad der Geref. kerk te Pingjum-Zurich en aan al de classes der Geref. Kerken in Nederland.

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHEITSEN

OM HET HART DER REFORMATIE. XIII.

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinek.

HET GEBRUIK VAN DEN DOOP.

Bij de reformatoren speelt het geloovig gebruik van de altijd en overal waarachtige en ongeschonden en krachtadige sacramenten een groote rol. Zonder dit geloovig gebruik zijn de sacramenten den ontvangers daarvan tot geen enkel nut!

Ook Drukker spreekt over het gebruik van het sacrament. Maar juist dan komt zijn subjectivisme, zijn verschuiving van de belangstelling van den levenden God en diens woord naar den geloovige, met volle kracht openbaar. Drukker neemt n.l. bij de bespreking van deze vraag zijn uitgangspunt in den mensch. Hij gaat onderscheiden in onbegnadigden, onzekeren van hun staat, begnadigden, enz., en zegt dan wat zij in een bepaalde situatie zoal kunnen en moeten „doen”. Inderdaad het „doen” komt hier op den voorgrond. Het arminianisme heeft subjectivisten altijd te pakken! Ondanks hen zelf.

Wanneer de natuurlijke ouders van een kind „Godzalige” zijn, aldus Drukker, „zo kunnen zij van dien doop, welke zij met de Gemeente in hun eigen kind ontvangen, dezelfde nuttigheid trekken, welke ik even van de Gemeente (= de uitverkorenen) in het gemeen gemeld heb”¹⁾. Men lette er op: de „Gemeente” ontvangt den doop, de kinderen zonder meer niet! Dat

De classis spreekt den hartelijken wensch uit en bidt, dat de Koning der Kerk het daarheen moge leiden, dat ds van der Waal terugkeert van de dwaling zijns wegs.

Op last der classis,

Het Moderamen:

Drs A. M. VAN DER ZANDE, Praeses.

Ds J. P. ROZENDAL, Scriba.

Ds J. A. ALBERTS, Assessor”.

Het is maar verbeelding, zegt dr Dijk's Jongelingsblad, dat er „hiërarchie” is. Maar wat is ze dan wel? Beteekent het ondertekeningsformulier dat men alles, wat de kerk ooit zal vastleggen, zal aanvaarden? Dan hebben Kuyper, De Cock, Luther zich gruwelijk bezondigd. Hier schorst men, zonder te durven zeggen: hier is strijd met Gods Woord. Men constateert alleen verbreking van een (denkbeeldige) belofte.

K. S.

ONS ADVIES INZAKE DE VOLKSTELLING.

Zooals verleden week reeds opgemerkt werd, gevoelen de deputaten voor correspondentie met de Hooge Overheid, dat er, strikt genomen, bezwaren zijn tegen de manier, waarop onze kerken staan aangeduid op de formulieren voor de volkstelling. Ze zijn heel gewoon De Gereformeerde Kerken in Nederland, want ze hielden zich heel gewoon aan de bestaande confessie en kerkenordening, waarvan eerst een synode, en later een deel der kerkeraden, afgevoerd zijn. Maar het Bureau, dat de volkstelling voorbereidt, heeft haar een naam gegeven, dien ze niet dragen. De toevoeging „onderhoudende art. 31 K.O.” is, zooals officieel aan de regering meegedeeld is, alleen maar een postale aanduiding. In de invulformulieren voor de a.s. volkstelling op 31 Mei a.s. wordt des ondanks door het Centraal Bureau van Statistiek de navolgende onderscheiding gemaakt:

Gereformeerde Kerken in Nederland (Ger. K.)

Gereformeerde Kerken (onderhoudende art. 31 K.O.) (Ger. K. (art. 31)).

Met de laatste kerkelijke groepeerings worden kennelijk onze Kerken bedoeld.

Gemelde onderscheiding werd geheel buiten voor-kennis en overleg met Deputaten gemaakt.

Daar het praktisch ondoenlijk was alsnog wijziging in de gemaakte onderscheiding te maken, hebben Deputaten zich tot de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie, alsmede tot het Centraal Bureau voor Statistiek gewend, o.m. met de volgende mededeeling:

- dat onze Kerken, zooals reeds eerder aan de Hooge Overheid bekend gemaakt, pretendeeren te zijn „De Gereformeerde Kerken in Nederland”;
- dat onze Kerken niet wenschen mede te werken door deze volkstelling een precedent te scheppen, waardoor zij een officiële naams-toevoeging of wijziging zouden verkrijgen;
- dat zij aan de Kerken zouden adviseeren, haar leden te verzoeken bij 't invullen hunner kerkelijke gezind-

hangt er van af of ze uitverkoren zijn.

Wanneer „Godzalige ouders omtrent hun eigen staat duister” zijn, kunnen zij „met volle vrijmoedigheid op de belofte aan de heilige Gemeente gedaan, hun kind laten doopen”²⁾. Hoe het mogelijk is, dat menschen, die in duisternis leven, die dus „het geloof” niet „oefenen”, „met volle vrijmoedigheid” — deze moet toch zeker zijn een vrijmoedigheid „des geloofs” — hun kind kunnen laten doopen, maakt Drukker niet duidelijk. Het zal ook wel heel moeilijk gaan!

„Durven zij (de ouders) niet denken, dat zij erfgenenam der belofte zijn”, dan is er toch ook voor hen nog wel heel wat te doen: zij kunnen „volkomen zeker zijn (!), dat God aan zijne heilige Gemeente de belofte gedaan heeft, en dezelve aan de Gemeente in dit hun kind konde vervullen, zij mogen met volle vrijmoedigheid in onderwerping voor dit kind bidden”³⁾. Weer rijst de vraag: „kunnen” menschen, die niet durven denken, dat zij „erfgenenam” der belofte zijn, inderdaad „volkomen zeker” zijn, dat God zijn belofte aan de Gemeente gaf? Bovendien wat voor troost en zekerheid geeft het, dat God aan zijn Gemeente (= de uitverkorenen) de belofte gaf? „Het is niet genoeg”, zegt Calvijn, „het Woord in het algemeen te hebben, indien wij niet weten, dat het voor ons is bestemd... dit wordt voor de zekerheid des geloofs noodzakelijk vereischt, dat ieder voor zich in zijn ziel geprent hebbe, dat hij begrepen is onder het getal dergenen, die God (met de belofte) aanspreekt”⁴⁾.

Zijn de ouders „onbegnadigd”, ouders, „die in de uitwendige gestalte der kerk verkeerden”, dan hebben zij toch ook nog wat. Want zij hebben dan „mede eene onwaardeerbare nuttigheid van den kinderdoop, schoon zij voor hun hoofd geen lot noch deel hebben in het woord der belofte”. Want hun gedoopte kinderen behooren „tot diegene waaromtrent God aan zijne Gemeente de dierbaarste beloften heeft gedaan”⁵⁾.

¹⁾ p. 6; ²⁾ p. 6.

³⁾ Calvijn op Hand. 2:39. ⁴⁾ p. 7.

heid te vermelden Ger. K. (art. 31), doch zulks uitsluitend om het werk van het Centraal Bureau voor de Statistiek technisch te doen slagen en in de wetenschap, dat een wijziging praktisch niet meer uitvoerbaar is;

- dat onze Kerken door deze onderscheiding niets wenschen geprejudiceerd te zien ten aanzien van den officiële naam onzer Kerken, doch deze beschouwen als een uitsluitend voor het doel der volkstelling gemaakte eenmalige administratieve onderscheiding.

Deputaten verzoeken, dat de kerkeraden aan de gemeenten bij herhaling afkondiging doen van het bovenstaande, althans van het advies voor de invulling (Ger. K. (art. 31)).

Er zou in zichzelf veel voor te zeggen zijn, indien het wel doenlijk was, eenvoudig in te vullen: Geref. Kerken. Maar nu we door het Centraal Bureau voor een voldongen feit gesteld zijn, zou het eenige gevolg zijn: verwarring. Een verwarring, die — naar ons bleek — allerlei andere onaangename en schadelijke gevolgen zou meebrengen ook voor de plaatselijke kerken zelf.

Nu mag men niet om de gevolgen iets doen, dat men eigenlijk verkeerd vindt.

Maar door te schrijven aan de Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, en ook aan het Centraal Bureau, hebben deputaten er voor gezorgd, dat de schijn van prijsgeving van ons standpunt is weggenomen.

De weg staat dus wat dat betreft open.

En daarom mogen wij thans aan de kerkeraden vragen: wilt bij herhaling onze kerkleden van den kansel op een en ander wijzen, opdat de onaangename gevolgen uitblijven. De invulling moet niet worden overgelaten aan de ambtenaren doch door onze kerkleden zelf geschieden. K. S.

THEOLOGISCHE HOOGESCHOOL.

ENKELE OPMERKINGEN OVER DE JAARLIJSCHE CONTRIBUTIES.

In 1946 heeft de „Stichting voor de Financiële Verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken in Nederland (Vrijgemaakt naar art. 31 K.O.)” de organisatie voor de jaarlijkse bijdragen voor onze Theologische Hoogeschool ter hand genomen, overeenkomstig de besluiten van de in Groningen gehouden Synode der Kerken.

Er is heel wat werk verzet. In iedere plaats werd een correspondent of plaatselijk comité benoemd, er werden contribuanten geworven en de kwitanties zijn geïnd.

Het Bestuur der Stichting mag met dankbaarheid constateeren, dat in bijna elke gemeente deze voor de Theologische Hoogeschool zoo belangrijke zaak met ijver is aangepakt en dat God ook dezen arbeid rijk gezegend heeft. Binnenkort hopen we van het resultaat een overzicht te kunnen geven.

Correspondenten en comité's zeggen

Hoe deze ouders die „onwaardeerbare nuttigheid” werkelijk kunnen hebben en waarin de concrete inhoud van „die dierbaarste beloften” voor hun gedoopte kinderen, hoofd voor hoofd, bestaat, vernemen we weer niet. Deze ouders worden voorts „onder de verbintenis gebracht, om elk van hunne gedoopte kinderen aan te merken als een goed van de geheele Gemeente, hetwelk het merkteken en zegel van God draagt, dat God in deszelfs ligchaam aan de Gemeente gegeven heeft, om hetzelfde zorgvuldig op te voeden en te laten onderwijzen, en om toe te zien, dat zij het door geene voorbeelden, daden of verzuiming mishandelden”⁶⁾. Dit lezende moeten we weer vragen: hoe kunnen „onbegnadigde” menschen, die toch immers den Geest niet hebben, dit alles doen, ja, hoe kunnen zij dit ook maar verstaan en... hoe kan de kerk hen dit alles laten beloven?

Eenzelfde procedé als Drukker toepast bij het geven van richtlijnen voor het gebruik van den doop door de ouders, volgt hij ook ten opzichte van de kinderen.

Zijn de kinderen nog „onmondigen, die met den doop niet werken kunnen, hebben ze onbegnadigde ouders”, dan worden zij „door den doop der gansche Gemeente aanbevolen om op het zegel, dat zij in deze kinderen ontvangen, ook voor derzelve te pleiten, zich hun welzijn als haar eigen aan te trekken, en voor hun zorg te dragen”⁷⁾. Weer moet men, dit lezende, vragen: Waarop grondt zich dit pleiten? Waarop mag en kan het zich gronden? Niemand weet toch immers of de beloften aan die kinderen werkelijk toekomen!

Wanneer een gedoopt kind „tot jaren van onderscheid gekomen en onbegnadigd” is, dan kan het natuurlijk „niet denken, dat zijn doop een zegel voor hem zoude zijn, dat aan hem gegeven is tot een middel ter bekeering, het behoeft zich om het geloof zijner ouders en voorouders niet te bekommeren, schoon zelfs als zijne ouders en voorouders onbekeerd zijn,

⁶⁾ p. 7; ⁷⁾ p. 7.

¹⁾ p. 6.

), doch zulks
het Centraal
sch te doen
rijzing prac-
heiding niets
aanzien van
kerken, doch
voor het doel
administrati-

nden aan de
ng doen van
lives voor de

n zijn, indien
vullen: Geref.
Bureau voor
eenige gevolg
naar ons
n schadelijke
e plaatselijke

iets doen, dat

ers van Justi-
ook aan het
voor gezorgd,
standpunt is

en.
e kerkeraden
den van den
onaangename
niet worden
h door onze
K. S.

Financiële
Dienst des
in Nederland
anistatie voor
logische Hoo-
nstig de be-
Synode der

plaats werd
benoemd, er
wanties zijn
dankbaarheid
te deze voor
ngrijke zaak
dezen arbeid
s van het re-
s zeggen

te nuttigheid
de concrete
oor hun ge-
bestaat, ver-
orden voort
van hunne
en goed van
ken en zegel
lghaam aan
e zorgvuldig
n om toe te
laden of ver-
eten we weer
ensen, die
t alles doen,
an en... hoe
past hij het
an den doop
chte van de

die met den
begenadigde
der gansche
it zij in deze
pleiten, zich
ten, en voor
dit lezende,
en? Waarop
d weet toch
en werkelijk

van onder-
an kan het
a zegel voor
t een middel
geloof zijner
ren, schoon
bekeerd zijn,

we op deze plaats hartelijk dank
voor hun medewerking; hun arbeid is
voor de Theologische Hoogeschool zeer belangrijk en
onontbeerlijk geweest. Want na de collecten zijn de
vaste jaarlijksche bijdragen de voornaamste bron
van inkomsten voor de Theologische Hoogeschool.

Toch meenen we dat het aantal contribuanten nog
kan worden verhoogd. Er zijn gemeenten, waar vele
gezinnen nog geen bijdrage geven. Het doel dat we
nastreven is: Elk gezin contribuant
van de Theologische Hoogeschool
onzer kerken.

Sommige correspondenten melden ons, dat dit doel
in hun gemeente bereikt is en wat in de eene gemeen-
te mogelijk bleek, kan ook in de andere worden be-
reikt.

Elke bijdrage, hoe klein ook, is welkom!

Gaarne wekken we hen, die nog
geen contribuant van de Theolo-
gische Hoogeschool zijn op, zich
ten spoedigste te melden bij den
plaatselijken correspondent. Wan-
neer de naam van den correspondent hun onbekend
mocht zijn zal de kerkeraad zeker nadere inlichtin-
gen kunnen geven.

In dit verband willen we nog wijzen op de wensche-
lijkheid dat de Classicale correspondenten
in de verschillende kerkbladen de namen en
adressen der plaatselijke correspondenten publiceeren.

Voorts vertrouwen we, dat ook de correspondenten
zelf inzake de uitbreiding van het aantal contribu-
anten actief zullen zijn.

De kwitanties van 1947 liggen reeds klaar. Eind
Juni hopen we deze aan de plaatselijke correspon-
dent te zenden. Wanneer vóór 1 Juni
a.s. ons nog namen en adressen van
nieuwe contribuanten worden toe-
gezonden, zullen de betreffende
kwitanties ook kunnen worden
toegestuurd. Blanco contribuantenlijsten wor-
den gaarne door de administratie beschikbaar gesteld.
Het kantoor van de Stichting is gevestigd: Gronin-
gen, Herman Colleniusstraat 13.

Voorts zijn er nog enkele kerken, die ons in het
geheel geen contribuantenlijsten toezonden. De be-
treffende „zondaars” zijn hierop reeds één of meer-
dere malen door de classicale correspondenten attent
gemaakt.

Ook onlangs is dit nog geschied. We zullen op deze
plaats met „de eerste trap van censuur” volstaan en
niet den naam van deze kerken noemen, maar ver-
trouwen, dat ook zij hun roeping
zullen verstaan en ons tijdig de
namen der contribuanten zullen
opgeven, overeenkomstig het advies van de clas-
sicale correspondenten.

Zoo bouwen we mede aan heden en toekomst onzer
kerken.

Wij verzoeken tenslotte de classicale correspon-
dent in de inhoud van bovenstaande mededeelingen weer
te geven in de classicale of provinciale kerkbladen,
eventueel van speciale opmerkingen, hun classis be-
treffende, voorzien.

en dat zijn doop voor niemand van hun een zegel is,
echter heeft het veel betere gronden om daarvan voor
zich het regt gebruik te maken”. En welke zijn dan
deze „betere gronden” en het daarop gefundeerde
„regte gebruik” van den doop? De „onbegenadigde”
doopeling „moet zich voorstellen, dat God door zijnen
doop aan de Gemeente verzegeld heeft eene belofte
die Hij zekerlijk vervullen wil, t.w. dat Hij uit kracht
van Jezus' dood en opstandinge haar zaad van schuld
en zonde wasschen wil”; hij mag „denken”, dat hij
„onder die kinderen behoort, waaromtrent de belofte
aan de Gemeente gedaan, en verzegeld is”¹⁾.

Ook nu weer rijzen onweerstaanbaar dezelfde vra-
gen, die we zooeven stelden. En ook nu weer blijft
het fijne, het eigenlijke puntje van de heele kwestie,
n.l. welke de concrete inhoud is van de belofte, welke
God „aan” de Gemeente „omtrent” al haar kinderen
deed en verzegelde.

Is tenslotte een „gedoopt kind bekeerd... geworden,
zoo mag het zijnen doop aanmerken als een zegel
waardoor God niet alleen aan de Gemeente, maar ook
aan hem in het bijzonder nu verzegeld, dat het uit
kracht van Jezus' dood en opstanding van alle zijne
zonden gewasschen is en altijd gewasschen zal worden,
vermits het uit het geloove waardoor het in de voet-
stappen des geloofs Abrahams wandelt, nu is open-
baar gemaakt, dat het een kind der belofte was, het-
welk voor het zaad gerekend wordt Rom. 9:8; het
74 antw. van den Heid. Cat.; uit het 32 art. van onze
Ned. Geloofsbel.; het formulier van den kinderdoop.
Gen. 17:7; Hand. 2:39. 1 Cor. 7:14”²⁾.

Men ziet het: uit het geloof komt men tot zijn
doop; en: door het geloof werd de doop een zegel
voor hen, die den doop ontvingen.

AAN WIE MOET DE DOOP WORDEN BEDIEND?

We zijn thans toegekomen aan de bespreking van
het eigenlijke thema van Drukker's brochure, de vraag

¹⁾ p. 7/8; ²⁾ p. 8.

STORTING COLLECTEN.

Aan de boekhouders der Kerken ver-
zoeken wij dringend wanneer de opbrengst der col-
lecten voor de Opleiding tot den Dienst des Woords
door hen aan de classicale correspondenten wordt
overgemaakt, steeds nauwkeurig gespecificeerd op te
geven op welk kwartaal en jaar de
collecten betrekking hebben. Zooals bekend, wordt
ieder kwartaal voor de Opleiding gecollecteerd.

Voorts verzoeken wij vriendelijk de collecten regel-
matig ieder kwartaal af te dragen.

Door met bovenstaande opmerkingen rekening te
houden vergemakkelijkt U zeer den arbeid van den
administrateur en classicale correspondenten.

Namens het bestuur der Stichting,

C. LETTINGA, Penningmeester.

Groningen, Herman Colleniusstraat 13.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

WAT IS HEDEN ONZE POLITIEKE ROEPING?

Op het Landelijk Congres van Gereformeerden (Vrij-
gemaakt) tot Bezinning op hun houding ten opzichte van
de A.R. Partij, gehouden te Utrecht op 6 en 7 Mei in
het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, sprak prof.
C. Veenhof van Kampen voor een zeer aandachtig ge-
hoor over bovengenoemd onderwerp.

In zijn inleidende beschouwingen wijst spr. er op, dat
het voor ieder, die werkelijk geestelijk leeft, steeds dui-
delijker moet worden, dat we in onze dagen beleven een
huiveringwekkende ineensorting van het Christelijk
leven.

Daarom moeten we ons in dezen catastrophalen tijd
met des te meer ernst bezinnen op onze roeping, zonder
te zien op de resultaten.

Spr. wil ook even ingaan op de reacties in de pers, nā
de aankondiging van ons congres, met name op den brief
van br OUDEKERK in „De Reformatie” en een artikel
van JAN HARING in „Nieuw Nederland”.

Ten aanzien van eerstgenoemde valt op te merken, dat
we hier beslist niet onorganisatorisch bezig zijn. We
denken er bovendien niet aan sys-
tematische actie tegen de A.R. partij
te voeren. Wel willen we ons bezinnen op onze poli-
tieke roeping. Op grond van het ambt der geloovigen
heeft iedere groep van Christenen daartoe het recht en
temeer nog in een duidelijk nieuwe situatie. En die is
er, en nationaal en kerkelijk.

De kerkelijke verwording, die ons tot vrijmaking noo-
te, is tenslotte maar één symptoom van het verval, dat
in heel het leven openbaar wordt. Voor hem die vrije-
maakt is wordt het een wonder weer te ontdekken wat
het Woord van Jezus Christus is, om weer te zien, dat
Jezus Christus ten volle Koning is van deze wereld.

Daarom is het gerechtvaardigd en noodzakelijk, dat wij
samenspreken en ons afvragen: broeders, wat moeten wij

¹⁾ Wij publiceeren in deze rubriek een verslag van de
rede welke Prof. Veenhof op de conferentie te Utrecht
heeft gehouden.

n.l. aan welke kinderen de doop moet worden bediend.
Hierom ging het hem bij zijn schrijven vóór alle
dingen.

Hierom ging het, blijkens zijn voorrede, ook De Cock.
Het begin van Drukker's uiteenzettingen omtrent
deze kwestie geeft ons bekende formuleringen uit
de gereformeerde confessies, maar deze ontvangen
daarna een eigen interpretatie van den auteur.

Op de vraag: „welke kinderen hebben regt tot den
Doop?” volgt namelijk als antwoord: „Alle kinderen
welke de belofte toekomt”. En als dan gevraagd
wordt: „welke kinderen komt de belofte toe?” lezen
we: „Geen die buiten de gemeenschap der kerke,
onder Helden, Joden en Turken zijn; en die niet tot
de belofte geroepen zijn, maar alle kinderen der
gemeente”. Wanneer dit gezegd wordt, duikt voor Druk-
ker natuurlijk onmiddellijk een moeilijkheid op. Want
die gemeente is volgens hem de vergadering der
uitverkorenen. En als dat zoo is moet natuur-
lijk gevraagd worden: wie zijn dan de kinderen van
deze gemeente? Het antwoord op deze vraag laat
evenwel niet lang op zich wachten. Deze kinderen zijn
„alle kinderen op welke de gemeente afd aan haar zaad
eene naauwe betrekking heeft”. Ook als we dit ge-
hoord hebben zijn we er nog niet! We moeten wel
vragen: wat is die „naauwe betrekking”, hoe ver-
strekt ze zich uit? Die „naauwe betrekking” wordt
in haar aard door Drukker, zooals we reeds zagen,
niet nader geanalyseerd. Maar hoe ver ze zich uit-
strekt vernemen we wel. Want als in de brochure de
vraag wordt gesteld: „Maar welke zijn de kinderen
dan?” volgt als antwoord: „Niet alleen welke uit
geloovige ouders geboren zijn, maar ook die in haren
schoot uit bijwoners zijn gesproten, en die (de) kerk
naar alle billijke wetten in haar huis ter bezorging
heeft op- en aangenomen, en voor welke... de Heere
naar zijn vrijmagt mede de beloften geschonken
heeft”¹⁾.

¹⁾ p. 3. Enkele zinstorende schrijf- of drukfouten in
deze citaten heb ik gecorrigeerd.

doen? Dat is mogelijk, ondanks verschil van inzicht, als
we maar in het geloof bijeen zijn.

In den bedoelden brief wordt ons lid-zijn van de Partij
aangevoerd als instantie tegen ons samenkomen. „Ik wijs
dat weer af, het raakt ons niet”, aldus spr. We hebben
zeker de taak om binnen de partij, waarvan we lid zijn,
onze bezwaren naar voren te brengen, maar daardoor
wordt niet uitgesloten dat we hier, op deze wijze, samen-
zijn. Spr. wil dan ook deze suggestie geven: zoekt elkaar
ook plaatselijk en bespreekt daar den nood van ons volk
en wat gij op die plaats U ziet aangewezen als roeping
Gods.

Tenslotte gaat het bij de beoordeeling van ons congres
om de motieven die ons beheerschen. Als we daarin
Christus zoeken is het goed.

In den genoemden brief worden ook eenige vragen ge-
steld. Ook daarop gaat prof. Veenhof even in. Wij drijven
heelemaal niet in Roomsche richting; integendeel, we
willen juist waarschuwen tegen de romaniserende ten-
denzen in het Christelijke politieke leven van de laatste
jaren. Ons samenzijn is ook geen gevolg van de „erva-
ringen”. Wel hebben we gezien dat het recht Gods
overal wordt aangetast en gekrenkt en daarom komen
we samen.

Jan Haring's reactie was: moet er nog meer verbrok-
keling komen? Spr. ziet hier achter de gedachte, dat al-
leen een zoo groot mogelijke „eenheid” van belang is,
immers dan houdt men met ons rekening. Dezen funesten
gedachtengang willen we juist bestrijden.

Spr. wil zich ook afvragen hoe we hier dan wel samen-
zijn. Dat kan op twee manieren verkeerd. We kunnen
zeggen: we hebben de reformatie in de kerk flink voor
elkaar en moet nu ook maar eens in de politiek „ter hand
worden genomen”. Maar dan vergeten we, dat reformatie
voor alles Gods gave is. Als we zoo zouden samenkomen
deden we alleen maar kwaad. Evenzeer is deze gedachte
fout: de reformatie is in de kerk tot stand gekomen, maar
daarmee is het ook genoeg, de boel moet niet verder
kapot. Beide gedachten zijn gevaarlijke uitingen van het
vleesch. We zijn hier niet om te komen tot machtscon-
centratie, maar met de bede: wat wilt Gij, Heere, dat
we verder zullen doen?

Komend tot het eigenlijke onderwerp meent spr. ons
het best te kunnen inleiden tot onze bezinning, door het
maken van enkele thetische opmerkingen, gegroepeerd
om deze drie hoofdgedachten:

I. Gods Woord en de politiek; II. Jezus Christus en
de politiek; III. De kerk en de politiek.

Ten aanzien van het eerste punt schetst prof. Veenhof
drie aspecten.

a. Het levende Woord.

Gods Woord, zooals dat tot ons komt in de H. Schrift,
is het echte, levende en werkende Woord van God. Dat
Woord moeten we kennen. Niet echter als de Farizeeën,
die er alles van wisten, en hun ideeën, abstracties, regels
en denkmotieven uit afleidden, maar het niet kenden in
zijn verlichtende, vernieuwende, schepende werking.

Het Woord Gods is concreet, het klinkt in een concrete
situatie. God gaf geen stel regels, maar een levend
Woord, dat de toenmalige werkelijkheid aangreep. In dat
Woord indringend, gaan we in en door dat Woord het
leven beter en dieper verstaan. Het is het Woord van
Gods beloften, ook voor staten en overheden. Ook het
Woord van Zijn roeping voor onze taak als burger
en als overheidspersoon, als God ons daartoe roept.

Daarom is het eerste wat noodig is bij onze bezinning
op de politieke situatie, dat we het Woord Gods weer
gaan hooren. Als we iets verstaan van wat Jesaja of
Paulus te zeggen hebben in het bewogen politieke leven
van hun dagen, dan zullen we een geestelijken geloofs-

Als bewijs voor deze stelling wordt natuurlijk ge-
wezen op Abraham, die alle tot zijn huis behorende
mannelijke personen moest besnijden, „deze alle wer-
den aangezien als Abrahams kinderen, dewijl zij in
dat huisgezin waren waarvan hij de vader was”¹⁾.

Het schijnt, dat Drukker bij de tekening van zijn
standpunt heeft gevoeld, dat er iets wrong. Het is
immers een klassiek gereformeerde opvatting, dat de
kinderen der christenen, de kinderen der ge-
loovigen gedoopt moeten worden. Hoe kan hij
deze stelling nu handhaven? Zooals bleek heeft hij
haar reeds vervangen door een andere, deze name-
lijk, dat de kinderen der gemeente gedoopt moeten
worden. Maar ook daarmee is hij er nog niet! Vooral
niet omdat hij tot de krasse uitspraak komt, dat zelfs
de kinderen van „ergerlijke ouders” den doop kunnen
ontvangen. Hij moest een antwoord geven op de vraag
hoe hij enerzijds zeggen kan, dat de kinderen der
Gemeente moeten gedoopt worden, van die ge-
meente, welke alleen uit „ware begenadigden” be-
staat en hoe hij tegelijk toch kan volhouden, dat
kinderen van apert goddeloozen toch tot den doop
moeten worden toegelaten.

Hij lost deze moeilijkheid op, door te zeggen, dat
hij „door de ouders aan welke het verbond door den
kinderdoop verzegeld wordt” verstaat „niet de bij-
zondere natuurlijke ouders van het kind”. Neen, die
„ouders” zijn in dit verbond de „zedelijke ouders, de
Gemeente tot welke de natuurlijke ouders, wanneer
zij begenadigd zijn, mede behooren als ware lid-
maten”²⁾. De kinderen, die gedoopt worden zijn „niet
in een geestelijke betrekking het zaad van die ouders,
die het kind opdragen”, d.i. ten doop houden. Neen
het is „het zaad der uitverkorene Gemeente”.

Deze kinderen zijn „aan te merken als een goed
van de geheele gemeente, hetwelk het merkteken en
zegel van God draagt, dat God in deszelfs ligchaam
gegeven heeft”³⁾. Van deze kinderen is „Abraham

¹⁾ p. 4; ²⁾ p. 6.

³⁾ p. 7.